

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Neuroliitto ei kannata ajokorttilausuntojen rajaamista pois julkisesta perusterveydenhuollosta.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Ajokorttiin liittyvien lääkärinlausuntojen tarve perustuu ajokorttilain säännöksiin, joiden mukaan lääkärinlausunnon laatija vahvistaa hakijan terveydentilan ja soveltuvuuden ajoneuvon kuljettamiseen. Kyseessä on arvio, jolla on merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen.

Esityksen mukaan ajokorttiin liittyviä lääkärinlausuntoja ei enää tehtäisi perusterveydenhuollossa.

Neuroliitto näkee riskin siinä, että arvioiden tekeminen siirretään pois terveyskeskusten lääkäreiltä, jotka tuntevat potilaansa terveydentilan usein pitkältä ajalta. Yksityislääkäreillä ei ole vastuuta potilaiden sairauksien hoidosta eikä siis välttämättä mitään tietoa esim. potilaan terveyshistoriasta.

Lakiehdotuksen vaikutustenarvioinnissa ei ole huomioitu, että esitetty muutos saattaa vähentää liikenneturvallisuutta, jolloin liikenneonnettomuudet ja niistä yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset lisääntyvät.

Lakiehdotuksen mukaan esityksellä on vain vähäisiä välittömiä vaikutuksia ihmisten yhdenvertaisuuteen.

Neuroliitto pitää esityksen vaikutuksia ihmisten yhdenvertaisuuteen merkittävinä. Kaupungeissa ja haja-asutusalueilla asuvat ihmiset ovat yksityisen palvelun tarjonnan osalta täysin eriarvoisissa asemassa. Haja-asutusalueilla ei ole esityksen mukaista palvelua tarjolla. Suuri osa jäsenistämme joutuisi matkustamaan pitkiä matkoja saadakseen ajokorttilausunnon. Yksityiset palvelun tuottajat esittävät palvelujensa hinnat usein nettisivuillaan.

Kaikki ko. palvelua tarvitsevat eivät kykene käyttämään netissä olevaa tietoa. Myös heille on turvattu mahdollisuus hintavertailun tekemiseen. Lausuntojen saamiseksi tarvittavien palvelujen kokonaishinta yksityisellä palvelun tuottajalla saattaa nousta korkeaksi ja eriarvoistavaksi. Tämä koskee erityisesti pienituloisia, mutta myös esim. ikääntyneitä, joilta vaaditaan lausunto laajennettuna.

Lisäksi ajokorttilausuntoja varten saattaa olla tarpeen selvittää henkilön terveydentilaa ja kykyä ajoneuvon kuljettamiseen lisätutkimuksilla, esimerkiksi neuropsykologisella tutkimuksella hahmotushäiriöiden vuoksi. Näiden tarvittavien lisätutkimusten tekeminen yksityisellä palveluntuottajalla lisää lääkärinlausunnon hankkimisen kustannuksia merkittävästi.

Useimpien jäseniemme toimintakyky heikkenee yksilöllisesti sairauden edetessä. Siksi heidän ajoterveytensä tulee arvioitavaksi keskimäärin useammin kuin muilla henkilöillä. Ajoterveyden uudelleen arviointi voi tulla kyseeseen myös esimerkiksi sairauden takia tarvittavan automaattivaihteiston tai ajohallintalaitteen (käsikaasu) hankinnan yhteydessä.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Neuroliitto katsoo asiakkaan oikeusturvan osalta olevan välttämätöntä, että esitetysti sosiaalihuoltolain 45 ja 46 §:n nojalla päätöksiin tehtävät oikaisuvaatimukset käsitellään aina hyvinvointialueen toimielimessä.

Lainsäädännön ei tule mahdollistaa tilannetta, jossa kielteiseen päätökseen tehdyn oikaisuvaatimuksen käsittelee yksittäinen viranhaltija.

Aalto Anu
Neuroliitto ry